

nera ab amasio, quando ei moraliter certo constat de ejus libidinoso intentione quamvis ipsa non consentiat ejus pravæ intentioni, regulariter peccat mortaliter, quia sic fovet impurum ejus amorem, ac desiderium, et spem copulæ aliquando obtinendæ. (32. Nec refert, quod Femina dicat se nolle consentire ejus pravæ intentioni, quamvis munera acceptet, nam re ipsa acceptando ad hæc relinquit spem in amasio, quod vi munerum possit tandem facilius eam expugnare; Sporer tom. 2. tract. 5. in septim. et decim. præcept. Decalogi cap. 3. n. 141. La Croix loc. cit. num. 264. et alii. (33. Si autem semel tantum, ac iterum accipiat ab amasio munera, nec certo constat ei de libidinoso intentione, ac affectione donantis, tunc non peccat sic accipiendo; Sporer loc. cit. num. 141. et alii. (34. Femina ob munera sibi liberaliter donata ab amasio, quamvis illicite accepta ob ejus notam libidinosam intentionem, non tenetur ad ullam restitutionem, sed licite retinere potest; et ratio est, quia Femina accipiendo non peccavit contra justitiam; impurus enim amasius liberaliter ea donavit sciens Feminam non accepturam cum pacto copulæ, ut supponitur, quamvis ipse eam speraverit. Unde si sua spe frustratus amasius munera prodegit, sibi imputet, et suæ libidinosæ credulitati; Molina tom. 1. disp. 95. Lugo disp. 18. num. 49. et cum aliis Sporer loc. cit. num. 41 (1).

(35. Feminæ sexus in quo sensu dicatur *Devotus* notat Maer. in *Hierolexic.* verb. *Antiphona* in fin. ibi: « Est etiam alia difficultas in illa B. M. Virginis Antiphona, quæ inter consuetas Officii commemorationes habetur super verba: *Intercede pro devoto femineo sexu*, ac si sexus alius devotus non esset. » Respondetur tamen hoc nomen *Devotus* hic non significare piam ac teneri cordis erga Deum personam, sed quæ Deo se devovit, ut sunt Moniales, et similes; quæ Antiphona desumpta est ex D. Augustino, in *Serm. 21. de Annunc.* cujus mens fuerat distinguere Clerum, et Moniales a populo juxta Ecclesiæ universalis consuetudinem in Feria sexta Parasceves, ubi de iisdem habentur distinctæ orationes. In hoc etiam sensu D. Agatha dixerat: « Soror mea Lucia Virgo Deo devota, » quia voto perpetuæ Virginitatis se Deo dedicaverat. Ita pariter in Concil. Tolet. canon. 16. habetur devotam peccantem non recipiendam in Ecclesiam. Sic apud Ursayam in *Miscellaneo secundo Sacro, et Profano, Canonico et Civili*, verb. *Femineus sexus*.

(36. Femina quædam viginti duos successive habuit maritos, et deinde nupsit viro, qui viginti sepelierat uxores: qui postmodum vincens superstes remansit; et Populus Romanus coegit eundem virum abstinere a lugubri funere, et lauro coronatum, Palma in manibus tenta, tamquam victorem uxoris

(1) Rogarem hic Auctorem, num credat mulierem peccare, quæ impurum in amasio fovet amorem? Si ita opinetur, ut opinari revera censeo, rursum rogo, num acceptatio donorum amorem illum fo-

cadaver ad tumulum associare jussit. Sic Vincent. de Justis de *Dispensat.* lib. 2. cap. 9. num. 6. Majolus de *Irregularitatibus* lib. 1. cap. 33. Corrad. in *Praxi dispen.* lib. 7. cap. 2. n. 81. et alii apud ipsos.

(37. Expenditur dictum Ecclesiastici cap. XLII, ibi: *Melior est iniquitas viri, quam mulier benefaciens*: id est, melior est pro bono tuo spirituali, quatenus magis tibi proderit, minoris periculi erit, minusque tibi nocebit vir iniquus, qui sua iniquitate, et malitia injuste te vexet, ac bonis temporalibus spoliat, quam Mulier blanda, et benefaciens, quæ suis blanditiis, et beneficentiis ad ejus concupiscentiam te adducat, bonisque omnibus spiritualibus te denudet: vir enim iniquus ac malignus te injuste vexando tuam exercebit potentiam, quæ necessaria est, ut æternæ reportentur promissiones, sicut docet Apostolus ad *Hebræos* cap. x. n. 36. ibi: *Patientia enim vobis necessaria est, ut reportetis promissiones*; et *Luc.* cap. XXI, num. 19. ibi: *In patientia vestra possidebitis animas vestras*; mulier vero benefica munusculis, et blanditiis labiorum suorum venenum libidinis, et ignem lascivie usque ad perditionem devorantem in te succendet, ac in laqueum æternæ captivitatis te protrahet juxta illud *Proverbiorum* cap. VII, a num. 21. ad 23. ibi: *Irrevitit eum multis sermonibus, et blanditiis labiorum protraxit illum; statim eam sequitur, quasi bos ductus ad victimam, et quasi agnus lascivians, et ignorans quod ad vincula stultus trahatur, donec transfigat sagitta jecur ejus; velut si avis festinet ad laqueum, et nescit quod de periculo animæ illius agitur.* Unde *Ecclesiastici* cit. cap. XLII, antequam, num. 14. dicatur: *Melior est enim iniquitas viri, quam*, etc. numero immediate antecedenti dicitur: *In medio mulierum nolite commorari, de vestimentis enim procedit tinea, et a muliere iniquitas viri.* Sic Sacri Expositores passim in prælaudat. c. XLII, num. 14. *Ecclesiastici*.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(38. « Feminae (ait Ulpianus in l. 2. ff. de *Regular. jur.*) ab omnibus officiis civilibus, vel publicis remotæ sunt, et ideo nec Judices esse possunt, nec Magistratum gerere, nec postulare, nec pro alio intervenire, nec procuratores existere. » Varii Auctores varie celebrem hanc de Feminis Regulam juris sunt interpretati. Unus autem Jacobus Gothofredus meo judicio verum ejus sensum est assequutus.

(39. Publica, et civilia officia non sunt hic pro eisdem accipienda, ut accipiunt Cujacius, et Petrus Faber, sed observante Jacobo Gothofredo distinguenda sunt publica officia ab officiis civilibus, ita quidem, ut publica civilia quoque sint, non retro omnia civilia publica. Et in hunc modum particula posita

veat? Num prudenter suspicari possit ab hujusmodi amore prava oriri posse desideria? Ita sane. Ergo acceptando dona nequit ea mulier esse immunis a culpa. (Nota Rom. Theol.)

est inter genus et speciem, quod non est novum.

(40. Publica autem officia, ut monet idem Jacobus Gothofredus, non dicuntur hic ratione finis, vel loci, verum ratione auctoritatis, quæ scilicet cum publica executione auctoritate, cujusmodi duo tantum exempla hæc Regula commemorantur, Judicem esse (pedaneum scilicet, seu causæ disceptatorem) et Magistratum gerere cum jurisdictione, et imperio, a quibus obeundis Feminæ prohibentur. Civilia vero sunt ea quodævis ministeria, seu actus, qui partim in Civitate vel Judiciorum conspectu in Comitibus exercentur, partim privatim in cœtus alicujus Virorum ore, seu conspectu, modumque excedunt domesticæ curæ, cujusmodi tria exempla hic commemorantur, *Postulare*, id est *Advocare, pro alio intervenire, et pro-*

FENESTRÆ.

SUMMARIUM.

1. Nemo potest in Muro alieno sine servitute fenestram construere, et aperire. — 2. Hoc præcipue locum habet in Ecclesia propter reverentiam illi debitam. — 3. Unde S. Pius V. mandavit claudi omnes fenestras vicinorum, ex quibus haberi poterat prospectus in Ecclesias. — 4. Pro cujus S. Pontificis oraculi punctuali executione Sac. Congr. semper respondere solet, vel denegando facultatem fenestras aperiendi, vel mandando claudi illas quæ de facto apertæ sunt. — 5. Sic etiam respondit novissime in Leodiensi 7. Aug. 1705. et in Ulixiponen. 5. Mart. 1710. Et Sac. Congr. Visitationis Apostolicæ in Romana, Fenestræ 25. Januar. 1717. — 6. Affertur singulare Decret. Sac. Cong. Episcop. in Avellina indulti 5. Julii 1719. — 7. Non sunt permittendæ fenestræ respicientes in Monasteria Monialium. — 8. Ne quidem a fenestris Campanilis Ecclesiæ vicinæ potest haberi prospectus in Monasteria Monialium, sed pleno muro tales fenestræ debent obstrui. — 9. Debent obstrui etiam fenestræ illæ, quæ sunt in Monasterio Monialium, per quas videre possunt, et videri. — 10. Nec debet permitti alicui ædificium tollere, si per illud haberetur prospectus

(1. Nemo potest in muro alieno sine servitute, fenestram construere, et aperire. l. *Altius*, Cod. de *Servitut.* ibi: « In pariete vero tuo si fenestram Julianus vi, vel clam fecisse convincatur, sumptibus suis opus tollere, et integrum parietem restituere compellitur. » (2. Hoc præcipue locum habet in Ecclesia propter honestatem, et reverentiam illi debitam Clement. 1. de *Sentent. excomm.* ibi: « Aut in eis factis fenestris, » ibidemque Butrius in fine, ubi quod temerarie agunt, qui construunt hujusmodi fenestras, et in illis audiunt divina; Sabell. in *select. Canon.* cap. 3. num. 119. Barbosa lib. 1. *Jur. Eccles. univers.* cap. 11. num. 28. Pignateil. tom. 4. consult. 129. num. 1. (3. Unde S. Pius V. anno 1566. mandavit claudi omnes fenestras vicinorum, ex quibus haberi poterat prospectus in Ecclesias, ut refert Tusc. de *Visitat.* lib. 1. cap. 11. num. 10. in cujus sequelam Decret. suum edidit Card. Sabellius ejus Vicarius præcipiens omnibus has fenestras habentibus, quod deberant illas claudere, relatum a Quaranta in *summ. Bullar.* verb. *Reverentia Divinorum.* (4.

curatorem existere, a quibus quoque obeundis prohibentur Feminæ.

(41. Male autem Græci Interpretes, ut et Glossa, Cujacius, et alii, *interventionem pro alio*, hic de *Fidejussoria intercessione* accipiunt. Intervenendi voce, ut post Petrum Fabrum probat Jacobus Gothofredus, non fidejussoria intercessio intelligi debet, verum judicialis quædam opera, et civile officium. cognitioris et procuratoris simile.

(42. Ratio vero hujus prohibitionis, sive Regulæ circa Feminas non fuit Muliebris sexus levitas, non item infirmitas, et conditio fragilitatis, nec periculum rei familiaris; verum remotæ fuere Feminæ ab officiis publicis, et civilibus ob honestatem sexus, ob verecundiam, et stolæ matronalis decus. Consule toties laudatum Jacobum Gothofredum hic.

in Monasterium. — 11. Immo sunt demoliendæ mansiones constructæ in viculo intermedio, et claudendum est ambulacrum, quod a tecto imminet Monasterio, eique prædominat, non obstante qualibet appellatione, vel recurso. — 12. Fenestræ, et quævis alia foramina Regularium spectantia in hortum, vel Clausuram Monialium, omnino claudenda sunt. — 13. Fenestræ Monialium tam altæ debent esse, ut ad lumen tantummodo serviant. — 14. Et quando aliunde nequeant lumen habere, fenestræ quæ respiciunt in publicas vias, debent tubis muniri, et ita aptari, ut per ipsas nequeant Moniales videre, nec alloqui cum transeuntibus. — 15. Nec tolerari debet, quod propter vicinitatem, et correspondentiam fenestrarum, Moniales possint videre vicinos, vel videri. — 16. Fenestræ Communionis inservire non debent pro Colloquutoris Monialium. — 17. Fenestræ Regularium quomodo, et quando claudi debent, quando habent prospectum in vicinas Aedes secularium? *Remissive.* — 18. Fenestrarum aperiitioni quando locus sit in Monasteriis Monialium? *Remissive.* — 19. Prohibetur Monialibus sub gravibus pœnis usus telescopii, sive conspiciilli tubati longioris. — 20. Quomodo intelligenda prohibitio non habendi fenestras, ex quibus pateat aspectus in Monasteria Monialium.

Pro cujus S. Pontificis Oraculi punctuali executione Sac. Congregation. Episcop. semper respondere solet, vel denegando facultatem fenestras aperiendi, vel mandando claudi illas, quæ de facto apertæ fuerunt. Cujus Sac. Congreg. multa Decreta referunt, et sequuntur Pignatell. tom. 4. consult. 129. a num. 3. ad 9. Nicol. in *Floscul.* verb. *Fenestra*, num. 1. Pacichel. de *Distantiis*, cap. 6. membr. 4. num. 28. Barbosa, lib. 1. *Jur. Eccles. univers.* cap. 11. numer. 28. Card. de Luca, de *Servitut.* disc. 17. num. 2. Monacell. tom. 1. tit. 5. formul. 8. num. 14. Ursaya, tom. 4. part. 2. discept. 13. a num. 40. et signanter in Nullius, 11 Septembr. 1613, et in alia Nullius, 5 Mart. 1619, in Casertana, 8 Junii 1646, in Cosentina, 13 Decemb. 1646, in Calven. 26 Septembr. 1652, in Veronen. 14 Junii 1653, in Alexanen. 14 Novemb. 1659, in Pisaurien. 3 Octobris 1692. (5. Quem sane rigorem non sine bonorum laude nostris temporibus inexorabiliter ad praxim reduxit tam in Leodien. 7 Aug. 1705, quando (effectu punctualiter subsecuto) injunxit Nuncio Coloniensi clausuram fenestræ aper-

tæ in ecclesia Carmelitarum, quam in Ulixiponen. 5 Martii 1710, nolens exaudire præces primariæ Nobilitatis viri Comitis de Sousa, pro simili gratia se exhibentis assignare capitale bismillium Cruciatorum ecclesiæ, in qua prætendebat aperire fenestram; et novissime Sac. Congreg. Visitationis Apostolicæ in Romana, fenestram, 23 Januar. 1717, ut refert Ursaya, loc. cit. num. 95, qui *ibidem*, num. 46, refert sequens Decr. Sac. Congregat. Episcoporum in Avellina Indulti, 5 Julii 1719. (6. Ponente Card. Paracciano, in qua licet ageretur de petitione nedum insignis Benefactricis Antonie Spinolæ Principissæ Avellini, sed etiam Patronæ ejusdem Civitatis, ubi aderat Ecclesia Patrum Dominicanorum, qui eorum pariter humillimas preces porrigebant pro eadem gratia. Nihilominus dicta Sacra Congregatio Episcoporum gratiam restrinxit ad vitam solius Oratricis per hæc præcisa verba: « Pro gratia quoad fenestram cum duplici cratæ ferrea, et ad vitam Oratricis tantum. » Vid. verb. *Ecclesia*, art. 5, verb. *Porta*, et verb. *Prospectus*.

(7. Non sunt permittendæ fenestras respicientes in Monasteria Monialium, ut pluries declaravit Sac. Congreg. Episc. et signanter in Mediolanen. 5 Mart. 1602, ibi: « Non esse permittendas fenestras respicientes Monasterium, et statim claudi debere ab Ordinario, » et in Liciensi 28 Febr. 1605, (8. in qua dixit, quod nullo modo debet esse prospectus in Monasteria Monialium; et in Portugallen. 16 Apr. 1605, in qua statuit quod ne quidem a fenestris Campanilis Ecclesiæ vicinæ potest haberi prospectus in Monasteria Monialium, sed pleno muro tales fenestras debent obstrui, ut in Aquilana, 13 Julii 1612. (9. Debent obstrui etiam fenestras illas, quæ sunt in Monasterio Monialium, per quas videre possunt, ac videri, ut in Parmensi, 28 Novemb. 1636, ibi: « Doversi murare a muro pieno alcune aperture con gelosie fatte nella faccia della Chiesa, per le quali potevano vedere, ed essere vedute. » (10. Nec debet permitti alicui ædificium tollere, si per illud haberetur prospectus in Monasterium, ut in Interamnensi, 15 Maii 1612, et in Barensi, 18 Februar. 1617. (11. Immo sunt demoliendæ mansiones constructæ in viculo intermedio, et claudendum est ambulacrum, quod a tecto imminet Monasterio, eique prædominat, ut in Assisiensi, 11 Jun. 1653. Non obstante qualibet appellatione vel recursu, ut in Conversanensi, 8 Augusti ejusd. anni 1653. (12. Fenestras, et quævis alia foramina Regularium spectantia in hortum, vel Clausuram Monialium omnino claudenda sunt; Sac. Congregat. Episcoporum et Regularium, in Amelien. 23 Decembris 1693, et in Neapolitana, 2 Decembris 1639. (13. Fenestras Monialium tam altæ debent esse, ut ad lumen tantummodo serviant; eadem Sac. Congr. in una Civitatis Castell. 12 Martii 1601. (14. Et quando aliunde nequeant lumen habere, fene-

stræ, quæ respiciunt in publicas vias, debent tubis muniri, et ita aptari, ut per ipsas nequeant Moniales videri, nec alioqui cum transeuntibus; ead. Sac. Congr. in Teanen, 16 Octobr. 1615, ibi: « Quando le stanze de' Monasteri, che hanno le fenestre in strada, possono avere il lume allronde, le farete ad ogni modo murare, ma quando restassero cieche, ordinarete, che si mettano le trombe alle medesime fenestre, e si acconcino di maniera, che non si possa nè vedere, nè parlare con chi passa per la via. (15. Nec tolerari debet, quod propter vicinitatem, et correspondentiam fenestrarum Moniales possint videre vicinos, vel videri: ead. Sac. Congregat. in Neocastren. 16 Augusti 1594. (16. Fenestras Communionis inservire non debent pro Collocatoriis Monialium, minusque Confessionaria, exceptis Sacris functionibus solitis fieri ab Episcopis; Sac. Congreg. Episcop. in Encyclica Epistola sub die 30 Octobr. et 3 Decemb. 1766. (17. Fenestras Regularium quomodo, et quando claudi debeant, quando habent prospectum in vicinas Aedes sæcularium; Sac. Congreg. Episcop. et Regul. in Camerinen. Fenestrarum, 13 Augusti 1717. Ponente Card. Scrattembac. Vide Ursaya, tom. 2, part. 2, discept. 6, per totam. (18. Fenestrarum aperiitioni quando locus sit in Monasteriis Monialium? Sac. Congreg. Episc. in Neapolit. 16 Januar. 1711. Ponente Card. Corsino. Vide Ursayam, tom. 5, part. 2, discept. 5, per tot. (19. Prohibetur Monialibus sub gravibus pœnis usus telescopii, sive conspicii tubati longioris; Sacra Congregat. Episcop. in Anconit. 1 Octobr. 1627.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(20. Nemini licet habere Fenestras, ex quibus pateat aspectus in Monasteria Monialium, ut firmat Auctor, n. 7 et seq. Cæterum hæc cum distinctione est procedendum: si e conspectu antiquæ domus novum Monasterium Monialium sit constructum, non sunt statim claudendæ Fenestras domus illius, aut repagula ipsis apponenda. Sed remedium est adhibendum ex parte sentientis minus præjudicium. Idque summa ratione; quia nihil in hoc casu imputari potest domino antiquæ domus. Idem est, et quidem ex eadem ratione, si utrumque ædificium sit antiquum, sed ex innovatione aliqua facta a Monialibus, et fenestris domus aspectus pateat in Monasterium. Sin autem e conspectu Monasterii Monialium domus antiqua sit elevata, vel nova sit constructa, ex cujus fenestris pateat in Monasterium aspectus, non attento majori, vel minori præjudicio, semper adhibendum est remedium ex parte domus. Quod procedit, etiamsi bona fide innovatio illa facta sit. Confer de his omnibus Rot. in Romana Fabricæ super reservatis, 13 Januar. 1744, et 5 Jun. ejusdem anni, coram bo. me. Lana, ubi explicantur decisiones in Calaguritana Fabricæ, 11 Feb. 1729, et 4 Jun. 1731, cor. Cl. mem. Millin.

FERRAGOSTO ETYMOLOGIA.

(1. Ferragosto etymologia his verbis explicatur a Bernino *nell' Istoria di tutte l' Eresie*, to. 2, sæcul. 6, cap. 13, fol. 138, sub Pelagio 2, et ab Ursaya in *Miscellaneo Sacro, Profano, Canonico et Civili*, part. 2, litt. F, n. 19: « È fama che alla Catena di Erode per Divina virtù, con Celeste simpatia si congiungesse quella di Nerone, con cui fu legato il medesimo S. Apostolo nel Carcere Mamertino, sotto il Campidoglio di Roma, e che di ambedue ne divenisse una, inanellate, ed unite insieme senza applicazione di umana industria. E come che la collocazione di queste due Reliquie, e la dedicazione del loro Tempio successe appunto nel primo giorno di Agosto, volle il Pontefice S. Sisto, che regnava all'ora nel Pontificato Romano (1), con miglior augurio rendere celebre quel giorno, e quel mese con la memoria di

FESTA, FESTIVITATES.

SUMMARIUM.

1. Festa, quæ non sunt de præcepto enumerantur. — 2. Episcopi hodie ab indictione sub præcepto novorum Festorum debent abstinere. — 3. Hinc promissio facta ab Universitate servandi sub præcepto Festum alicujus Sancti, non obligat populum. — 4. Affertur Decretum super electione Sanctorum in Patronos. — 5. Hoc Decretum irritat solum electiones postea faciendas. — 6. Et est in viridi observantia. — 7. In hujusmodi Patronorum electione fieri non debent promissiones servandi diem Festum Patroni electi tanquam de præcepto. — 8. Nulla Potestas sæcularis potest instituire dies Festos. — 9. ad 11. Quid populo spectet in novis Festis servandis. — 12. Festa de præcepto sunt ab omnibus sanctificanda. — 13. Quid sit Festa sanctificare. — 14. Neque a Festorum observantia excusat pretextus contrariæ consuetudinis. — 15. Propter necessitatem tamen, et causam pietatis, et circa res, quæ facile pereunt, potest in diebus Festis laborari. — 16. Ut sciatur, quæ diebus Festis fieri licet, vel non, dantur hic novissimæ dispositiones emanatæ sub Clem. XI, et Benedict. XIII. usque ad n. 19. — 20. Licentia laborandi diebus Festis semper est requirenda. — 21. Concessio licentiarum laborandi spectat ad Episcopum. — 22. Debet dari in scriptis. — 23. Non est adhibenda Judicibus Laicis. — 24. Sic etiam licentiæ vendendi diebus Festis sunt dandæ a solo Episcopo. — 25. Laicus non potest indicere, nec publicare bannimenta diei Festivi. — 26. Edictum curiæ Laicalis super diebus Festivis contra facultatem ab Episcopo concessam est nullum. — 27. Nec Curia Sæcularis potest impedire quin Curia Ecclesiastica procedat etiam ad multas contra exercentes opera servilia in diebus Festis sine licentia. — 28. Pœna pro transgressione Festorum imponenda debet esse moderata. — 29. Neque debet excedere 5. vel 6. Julios in loca pia distribuendos, deducta tertia parte pro Executoribus. — 30. Neque pro pœna debent bona confiscari, etc., sed tamen standum est novissimis dispositionibus anno 1705 et 1727 emanatis. — 31. Si causæ laborandi in die Festo vere subsint, Ordinarius tene-

(1) Fallitur Berninius. Quo tempore Sixtus III. Pontificatum gerebat, nondum Vincula S. Petri Romanam ab Eudoxia Augusta Theodosii II. uxore ad Eudoxiam filiam, et Valentiniani III. uxorem missa Hierosolymis fuerant. Leone M. Pontifice Eudoxia Romæ fuit, prodigiumque utriusque catenæ coeuntis verosimilius contigit; nec tamen a Leone ipso in Exquilinum S. P. Petri templum ab Eudoxia iterum excitatum sacra illa vincula illata sunt. Id factum a Pelagio, qui Eudoxianum hoc templum sacris ritibus dedicavit. Extat ea de re satis vetus inscriptio apud Gruterum p. 1174. num. 7. et Card. Thomasius tom. 5. Oper. p. 485 atque in illa hæc ad rem nostram leguntur.

Eudoxia quidem totum renovavit ibidem: Pelagius rursus sacravit Parva beatus. Corpora Sanctorum condens ibi Machabeorum Apposuit Petri præcisa ligamina ferri, Illustris mulier que detulit ab Hierusalem, Et quibus est Petrus Neronis tempore vinculus.

Pelagius igitur vincula, quorum prodigium Leone Pontifice Romano patratum, primo in Exquilino illo S. Petri templo reposuit, cum alibi antea servata fuissent. Vide de tota hac re disserentem Cl. P. Abbatem Monsacratum in egregia dissertatione de *Catenis S. Petri Romæ* 1750. (EDIT. BARBIELL.)

(2) Berninianæ huic conjecturæ merito adversatur

un tanto successo, consecrandolo alle Catene di S. Pietro, le quali si dissero li *Ferri di Agosto*, che tra noi, con più abbreviata, ma corrotta parola, diciamo *Ferragosto* (2); E non senza gran mistero parve che volesse Dio abbattere il fasto di Augusto Imperatore con le Catene, e Ferri di S. Pietro, conciossiacosachè le Calende di Agosto erano di già da prima dedicate dalla Gentilità alla felice ricordanza di quel Monarca, che in tal giorno era stato la prima volta dichiarato Console, aveva molti trionfi riportati, soggiogato l'Egitto, e terminata la lunga Iliade delle civili discordie. Onde per pubblico Decreto del Senato non più *Sextilis* fu denominato quel mese, ma *Augustus* (3). Aliis tamen hujusce nominis etymon e *Feris Augusti*, quæ ab antiquis Romanis ineunte Sextili mense celebrabantur, placet desumere (4).

simæ dispositiones emanatæ sub Clem. XI, et Benedict. XIII. usque ad n. 19. — 20. Licentia laborandi diebus Festis semper est requirenda. — 21. Concessio licentiarum laborandi spectat ad Episcopum. — 22. Debet dari in scriptis. — 23. Non est adhibenda Judicibus Laicis. — 24. Sic etiam licentiæ vendendi diebus Festis sunt dandæ a solo Episcopo. — 25. Laicus non potest indicere, nec publicare bannimenta diei Festivi. — 26. Edictum curiæ Laicalis super diebus Festivis contra facultatem ab Episcopo concessam est nullum. — 27. Nec Curia Sæcularis potest impedire quin Curia Ecclesiastica procedat etiam ad multas contra exercentes opera servilia in diebus Festis sine licentia. — 28. Pœna pro transgressione Festorum imponenda debet esse moderata. — 29. Neque debet excedere 5. vel 6. Julios in loca pia distribuendos, deducta tertia parte pro Executoribus. — 30. Neque pro pœna debent bona confiscari, etc., sed tamen standum est novissimis dispositionibus anno 1705 et 1727 emanatis. — 31. Si causæ laborandi in die Festo vere subsint, Ordinarius tene-

P. Carmeli ex Franciscanorum, quos *Minores Observantes* vocant, illustri Familia in præclaro opere inscripto: *Storia di varj costumi sacri, e profani dagli Antichi sino a noi pervenuti* lib. 11, cap. 10 ubi ait p. 176. « Si può credere, non contraddico, che i Sommi Pontefici volessero forse far celebrare la Festa di S. Pietro in Vincula per togliere ai Cristiani l'occasione di celebrare la Festa profana in memoria di Cesare; ma che la formola di dire *ferrare Agosto*, dalle Catene di S. Pietro sia nata, non mi par verosimile. E che sia vero, in *ferrare Agosto* non significa in nostra lingua far la festa di S. Pietro in Vincula; ma bensì stare in allegrezza, ed in convito; la qual cosa certamente non ha riguardo alla festa sacra; ma alla profana, in memoria di Augusto. » (EDIT. BARBIELL.)

(3) Romani Senatus ea de re consultum extat apud Macrobius. *Saturnal.* lib. 1, c. 12. (EDIT. BARBIELL.)

(4) Atque ita omnino sentiendum cum eodem P. Carmeli; neque enim aliud nobis Italis esse potest *Ferragosto* quam *Feriatas Augustus*. Neque mirum est apud veteres quoque Christianos hæc ferias obtinuisse; non enim eodem quo ab Ethnicis modo a Christianis servabantur, sed solum in lætitiæ argumentum. (EDIT. BARBIELL.)